

המציאות היהודית

כח סיון - כט תמוז תשס"ו • דו ירחון של ועד הקהילות היהודיות ברומניה

קהל רחב של יהודים וחבריהם הלא יהודים ועיתונאים. שר החוץ הרומני מיחאי רזואן אונגוריאנו, בתוקף שלושה פנים של אישיותו - יליד יאשי, היסטוריון המתמחה בתולדות היהדות וחבר ממשלה - ביקש לקחת חלק בכנס ואף הנהיג את אחד המושבים. במסרים מטעם נשיא רומניה טראיאן באסקו, שר החוץ מ"ר אונגוריאנו, שני השגרירים, הרב הראשי מנחם הכהן, יו"ר הפדרציה דר' אורל וינר ואחרים, כמו גם בדברים שנישאו בטקסים בבית העלמין ביאשי, הועלה זכר האירועים הטראגיים שהתחוללו ביאשי לפני 65 שנה, נותחו הסיבות והמסקנות והוסבה תשומת הלב לסכנה של תחיית האנטישמיות באירופה ולהפגנות הימין הקיצוני ברומניה. הדוברים התחייבו להוות חזית אחידה כנגד כל המשתוקקים להחיות את רוח הרפאים של האנטישמיות, שנאת הזרים והגזענות, על מנת למנוע הישנותם של אירועים כמו אלה שהתרחשו ביאשי.

אזכרה לציון 65 שנה לפוגרום יאשי

הנתמכת במסמכים, כי בעצם היוזמה, הארגון והביצוע של פעולה זו, היה זה יציר השלטונות הרומניים, בפקודת יון אנטונסקו. הדוברים ציינו כי למרבה הצער נתמך הפוגרום גם על ידי חלק גדול מאוכלוסיית יאשי. ואולם, בחלק מההרצאות הודגשה גם העובדה שרומנים רבים נחלצו לעזרת שכניהם היהודים. האירוע נתכבד בנוכחותם של אישים מהחיים הפוליטיים, החברתיים והתרבותיים ברומניה כמו גם של שגרירי ישראל וארצות הברית רודיקה גורדון ראדיאן ניקולאס טאובמן, הנהלת הסגל הדידקטי של אוניברסיטת יאשי, הנהלות הפדרציה וקהילת יהודי יאשי וכן

"ביום ראשון הוא..."

המכון הלאומי לחקר השואה ברומניה, יחד עם פדרציית הקהילות היהודיות ברומניה, ביאשי ואוניברסיטת יאשי "א.י. קוזה", ארגנו בבירת חבל מולדובה בימים 28 - 29 ביוני סדרת אירועים מקיפה לרגל האזכרה לציון 65 שנה לפוגרום יאשי ורכבות המוות. נוסף על הטקסים שנערכו ליד קברי האחים של הקורבנות, בבתי העלמין ביאשי, פודול אילואיי וטארגו פרומוס, התקיימה ועידה בינלאומית בנושא "פוגרום יאשי (28 - 30 ביוני 1941): המבוא לשואה ברומניה". המשתתפים הרומנים ואלה שהגיעו מחוץ לרומניה, היסטוריונים, חוקרים, סוציולוגים, מחולקים לשלוש קבוצות וכן סביב שולחן עגול, הציגו היבטים שונים הנוגעים לפוגרום יאשי ודנו בהם. רבות מההרצאות התבססו על מסמכים חדשים, בלתי ידועים עד כה, שהגישה אליהם נתאפשרה על ידי פתיחת ארכיונים שונים. כל החוקרים שניתחו את הארגון וההתנהלות של אירועי הדמים שהתרחשו ביאשי בקיץ 1941, הגיעו למסקנה

• "נפש וגוף" - תוכנית לנפש ולגוף • על המשפחה - בידע, בפתחות ובהומור

בגופם ובנפשם - ולהתבדר. הסמינר השני, המיועד למשפחות צעירות עם ילדים עד גיל 13, נתן למשתתפים הזדמנות לקחת חלק בתוכנית מגוונת שבה הוצגו ונדונו היבטים שונים של החיים היהודים וכמו כן דרכים לקיום התקשורת בין הורים וילדים. גם מתוכנית זו לא נעדר הבידור: מדורות במחנה, שירים ופיוטים ותחרויות ספורט.

בשני אתרים ציוריים ברומניה, פויאנה בראשוב וטימישו דה סוס, התקיימו שני סמינריונים מיועדים לצעירים בודדים ולמשפחות צעירות, שאורגנו על ידי "ארגון הצעירים היהודיים ברומניה" בתמיכת הגוינט. במפגש הראשון ניתנה הזדמנות לצעירים לערוך היכרות הדדית, לשוחח על העניינים המעסיקים אותם, ללמוד כיצד לטפל

נורמן מניאה בן 70

נורמן מניאה, מי שחיבר ספרים שזכו להצלחה ברומניה ומחוצה לה, חתן פרס "נונינו 2000", שנבחר כחבר האקדמיה לאמנות בברלין באפריל 2006, הוא אחד הסופרים בני זמננו הכותבים בשפה הרומנית הזוכים להערכה מרבית. הוא נולד ב-19 ביולי 1936, בעיירה בורדוויני (סוציאבאה), ובשנת 1941 הוגלה לטרנסניסטריה עם משפחתו. ב-1984 הוענק לו פרס אגודת הסופרים, פרס שמאוחר יותר נלקח ממנו - מקרה יחיד במינו בתולדותיה של אגודת הסופרים. לימים קבע את משכנו בגרמניה, שם זכה בתמיכתו של הסופר הנודע היינריך בל, ולאחר מכן התיישב בארצות הברית. עד מאה ועשרים.

יבגני ייבטושנקו בבוקרשט

המשורר הגדול יבגני ייבטושנקו הינו מתנגד חריף של רודנות על כל צורותיה (סטאליניסטית, פאשיסטית), של שנאת זרים ושל אנטישמיות. הוא תומך בדמוקרטיה, הן בארצו שלו וכן ביחסים בינלאומיים. המשורר נולד ב-1933 והתפרסם בשנת 1961, בפואמה "באבי יאר", שמו של המקום שבו נטחו יהודים ותושבים אחרים מהעיר קייב בספטמבר 1941 בידי כוחות הכיבוש הנאציים. בשנת 1962 הוא נתן פומבי לפואמה "צאצאי סטאלין" שגם היא זכתה לתהודה חזקה. יבגני ייבטושנקו, שהגיע עכשיו לרומניה בפעם השנייה (הפעם הראשונה הייתה ב-1963, כאשר הורשה לראשונה לצאת את גבולות ברית המועצות), רואין על ידי המשורר מירצ'יה דינסקו ב"ריאליטאטיה ט.ב" וב-3 ביולי קיים מסיבת עיתונאים בבית הסופרים בבוקרשט, לרגל השקת כרך שיריו שתורגמו לרומנית בידי שטפאן דימיטריו ונאדיה ברונשטיין. בערב הגיש תוכנית שירה יוצאת מגדר הרגיל בתיאטרון הלאומי בעיר הברה, בנוכחות אישים רבים מתחומי הפוליטיקה, התרבות ועוד. ייבטושנקו קרא, בין השאר, את הפואמות "באבי יאר" ו"ישתי ערים", ובה בעת הכריז על התנגדותו לכל צורה של קיצוניות. ב-4 ביולי נתקבל על ידי נשיא רומניה טראיאן באסקו, אשר העניק לו אות הצטיינות בתחום התרבות. יבגני ייבטושנקו מתגורר במוסקווא, אך גם בארה"ב, שם הוא מרצה באוניברסיטת אוקלהומה.

Domnului MOSHE KATSAV,
Președintele Statului Israel

Federația Comunităților Evreiești din România, în numele tuturor evreilor, este alături de greu încercatul popor israelian, de guvernul Statului Israel în aceste momente dificile în care existența Țării Sfinte este amenințată din nou de forțele terorismului. Ne îndurăm pierderea de vieți nevinovate de ambele părți, dar înțelegem și susținem măsurile severe, dar necesare, luate pentru a nimici terorismul, care vizează nu numai distrugerea Israelului, ci și a altor țări civilizate. Ne exprimăm speranța că forțele răului nu vor fi victorioase, că atât Israelul, cât și întreaga comunitate internațională vor face tot ce le stă în puteri pentru a stinge acest focar de conflict, iar statul evreu va reuși să depășească și acest moment greu din istoria sa și să-și continue dezvoltarea democratică, în pace și liniște.

Președintele Federației Comunităților Evreiești din România,
Dr. AUREL VAINER

To Mr. MOSHE KATSAV,
President of the State of Israel

The Federation of Jewish Communities of Romania, in the name of all Jews from here, is close to the people of Israel, who had to face so many difficulties. We would also like to express our support for the Government of the State of Israel, in these dramatic times,

express our support for the Government of the State of Israel, in these dramatic times, when the very existence of the Holy Land is once again threatened by the forces of terrorism. We suffer for the loss of innocent lives on both sides, but we understand and support the necessary severe measures taken to destroy terrorism. The terror activities are meant to destroy not only Israel, but other civilized countries as well. We express our hope that the forces of evil will be vanquished, and both Israel and the international community will do all they can to stop this conflict, so that the Jewish State will succeed to get over this difficult moment in its history and continue its democratic development in peace.

President of the Federation of Jewish Communities of Romania,
Dr. AUREL VAINER

LA ÎNCHIDEREA EDIȚIEI

MESAJE
adresate de
Federația
Comunităților
Evreiești
din România
președintelui
Statului Israel,
MOSHE KATSAV,
și primului ministru
EHUD OLMERT

Domnului
EHUD OLMERT,
prim-ministrul
Statului Israelului

În aceste clipe dramatice în care existența și dezvoltarea Statului Israel sunt din nou amenințate de forțele răului, Federația Comunităților Evreiești din România, în numele populației evreiești, exprimă deplină solidaritate și frățietate cu poporul din Țara Sfântă, cu guvernul Statului Israel și susține măsurile severe, dar necesare, pentru a învinge terorismul, aducător de ură și distrugere. Împreună cu toți israelienii, împărtășim durerea resimțită în urma pierderilor de vieți nevinovate de ambele părți și ne exprimăm speranța că dreptatea va învinge, pericolul terorist va fi înlăturat, iar Israelul democratic va putea păși, în continuare, pe calea care îi va asigura demnitate, liniște și dezvoltarea, în condiții de pace și colaborare cu statele lumii.

Președintele Federației Comunităților Evreiești din România,
Dr. AUREL VAINER

To Mr. EHUD OLMERT,
Prime Minister
of the State of Israel

In these dramatic moments, when the very existence and development of the State of Israel are once again threatened by the forces of evil, the Federation of Jewish Communities of Romania, representing the Jewish population from here, would like to express its complete solidarity and brotherhood with the people of the Holy Land and the Government of the State of Israel. We support the severe, but necessary measures to vanquish terrorism, which only brings about hatred and destruction. Together with all Israelis, we share the suffering caused by the loss of innocent lives on both sides. We would also like to express our hope that justice will prevail, the danger of terrorism will be removed and a democratic Israel will continue on its path that can only lead to dignity, tranquility and development, in peace and cooperation with the other states of the world.

President of the Federation of Jewish Communities of Romania,
Dr. AUREL VAINER